NORAKSTS

Lieta Nr. A420416211
A00978-12/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 13.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Lolita Andersone,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījumu vietu pārvaldes pārstāvim *A.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja *R.K.* pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2010.gada 23.septembra lēmuma Nr.1/12-K/3796 atcelšanu un morālā kaitējuma 10 000 latu apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ieslodzījumu vietu pārvaldes (turpmāk – atbildētāja) 2010.gada 23.septembra lēmumu Nr.1/12-K/3796 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts Olaines cietuma priekšnieka 2010.gada 27.augusta lēmums par soda piemērošanu notiesātajam (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru *R.K.* (turpmāk – pieteicējs) saskaņā ar Latvijas Sodu kodeksa (turpmāk – Kodekss) 70.pantu izteikts rājiens.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[1.1] 2010.gada 22.augustā Olaines cietuma amatpersona noformēja ziņojumu par notiesātā disciplīnas pārkāpumu, kurā norādīts, ka 2010.gada 22.augustā plkst. 08.50 apgaitas laikā tika konstatēts, ka notiesātais *R.K.* bija nepieklājīgs ar cietuma administrācijas amatpersonu, t.i., nesveicināja cietuma darbinieku, kā arī notiesātajam pie sezonai atbilstoša personiskā apģērba nebija piestiprināta vizītkarte.

[1.2] Ar savu rīcību pieteicējs pārkāpa Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.423) 14.punkta, kā arī 44.6.apakšpunktā noteiktās prasības.

[1.3] Atbildētāja, izskatot piemērotā soda samērīgumu, noskaidroja, ka pieteicējs soda izpildes laikā pieļāvis divus pārkāpumus, pēdējo reizi 2010.gada 18.augustā. Atbildētāja konstatēja, ka pieteicējs ar savu rīcību 2010.gada 22.augustā bija izdarījis soda izciešanas pārkāpumu. Olaines cietuma priekšnieks pieteicējam piemēroja vienu no soda veidiem, kas noteikti Kodeksa 70.panta pirmajā daļā. Līdz ar to, izvērtējot Olaines cietuma iesniegtos dokumentus par 2010.gada 27.augustā piemēroto sodu, atbildētāja konstatēja, ka sods piemērots pamatoti un ir samērīgs izdarītajam pārkāpumam.

[2] 2011.gada 21.janvārī Administratīvajā rajona tiesā ierosināta administratīvā lieta pēc pieteicēja pieteikuma par Lēmuma atcelšanu un morālā kaitējuma 10 000 latu apmērā atlīdzināšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[2.1] Lēmumā ir pielaistas vairākas rupjas kļūdas un nepatiesi apgalvojumi.

[2.2] Lēmuma tekstā minēts, ka tika izskatīta pieteicēja sūdzība, taču pieteicējs sūdzību nav iesniedzis.

[2.3] Lēmumā minēts, ka tika veikta pārbaude. Pieteicējs tam nepiekrīt, jo, lai veiktu pārbaudi minētajā lietā, pārbaudes veicējam bija jāsatiekas ar pieteicēju un situācijas klātesošajiem cilvēkiem, bet tas netika darīts.

[2.4] Veicot pārbaudi, nav ņemts vērā pieteicēja rakstiskais paskaidrojums, ka pieteicējam ārsts bija nozīmējis „gultas režīmu".

Savukārt no Lēmuma skaidri redzams, ka ir ņemti vērā tikai Olaines cietuma amatpersonu ziņojumi.

[2.5] Lēmumā, konstatējot izdarīto pārkāpumu, nav norādīts kādi ir slimo notiesāto obligātie pienākumi konkrētajā situācijā. Visi Lēmumā minētie iekšējās kārtības pārkāpumi ir attiecināmi tikai uz veselajiem notiesātajiem.

[2.6] Olaines cietuma administrācija ir maldinājusi Ieslodzījuma vietu pārvaldi, informējot, ka iepriekš pieteicējs ir pieļāvis divus pārkāpumus. Pieteicējs ir pieļāvis vienu pārkāpumu 2010.gada 18.augutā, skatoties televizoru pēc plkst.22.00.

[2.7] Tā kā atbildētāja Lēmuma pieņemšanas procesā ir nodarījusi viņam kaitējumu, pieteicējam pienākas morālā kompensācija 10 000 latu apmērā.

[3] Atbildētāja savā paskaidrojumā prasību neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot, ka vadoties no Latvijas Cietuma slimnīcas priekšnieka sniegtās informācijas pieteicējam 2010.gada 22.augustā tika atļauts neapmeklēt skaitliskās pārbaudes, taču gultas režīms minētajā datumā pieteicējam nebija nozīmēts. Līdz ar to pieteicējam nebija tiesību nesveicināt cietuma amatpersonas pieceļoties, kā arī atrasties apģērbā bez piestiprinātās vizītkartes. Pieteicējs savā 2010.gada 28.augusta apstrīdēšanas iesniegumā morālā kaitējuma atlīdzināšanu nav lūdzis. Līdz ar to, secināms, ka pieteicējs attiecībā uz morālā kaitējuma atlīdzināšanu nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[4] Pieteicējs uz tiesas sēdi nav ieradies. Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka pieteicējam par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots pienācīgā kārtā, tādēļ, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 214.panta pirmo daļu, tiesa atzīst par iespējamu pieteikumu izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā un paskaidrojumā norādīto.

Motīvu daļa

[5] Noklausoties atbildētājas pārstāvja paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots.

[6] Ar pārsūdzētā Lēmumu atstāts negrozīts Olaines cietuma priekšnieka 2010.gada 27.augusta sākotnējais lēmums, ar kuru pieteicējam piemērots disciplinārsods – izteikts rājiens.

Saskaņā ar APL 70.panta trešo daļu administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu. Savukārt Kodeksa 71.panta piektajā daļā noteikts, ka uzlikto sodu notiesātais var apstrīdēt Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Sūdzības iesniegšana neaptur soda izpildi.

Tā kā pieteicējam uzliktais sods jau ir izpildīts, tad sākotnējais lēmums par disciplinārsoda piemērošanu ir spēku zaudējis administratīvais akts.

Ņemot vērā faktu, ka tiesa nevar atcelt lēmumu, kas jau ir izpildīts, tiesa uzskata, ka ir pamats izvērtēt Lēmumu tiesiskumu par disciplinārsoda piemērošanu.

[7] Lēmums par disciplinārsoda piemērošanu, kas pieteicējam ir nelabvēlīgs administratīvais akts, pamatots ar Kodeksa 70.panta pirmo daļu par Noteikumu Nr.423 14. un 44.6.punkta neievērošanu.

Atbilstoši Kodeksa 70.panta pirmās daļas 2.punktam par soda izciešanas režīma prasību pārkāpšanu notiesātajiem var izteikt rājienu.

Tātad, lai notiesātajai personai varētu uzlikt sodu – izteikt rājienu - nepieciešams konstatēt, ka notiesātais izdarījis soda izciešanas režīma prasību pārkāpumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.423 14.punktu notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti. Vizītkartē norāda notiesātā vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu, kā arī vienības numuru. Šo noteikumu 44.6.punkts uzliek notiesātajiem pienākumu būt pieklājīgiem saskarsmē ar citiem notiesātajiem, administrācijas pārstāvjiem un apmeklētājiem, sastopoties ar brīvības atņemšanas iestādes darbiniekiem vai amatpersonām, kuras

apmeklē brīvības atņemšanas iestādi, sveicināt viņus pieceļoties, uzrunāt ar "jūs" un lietot vārdu "kungs" ("kundze").

Pieteicējam par soda izciešanas režīma prasību pārkāpšanu - nesveicināja cietuma darbinieku, kā arī viņam pie sezonai atbilstoša personiskā apģērba nebija piestiprināta vizītkarte, tika izteikts rājiens. Taču pieteicēja ieskatā disciplinārsods viņam piemērots nepamatoti. Tādējādi tiesai ir jānoskaidro vai pieteicējs ar savu rīcību ir vai nav izpildījis viņam noteiktos pienākumus.

[8] Administratīvā procesa likuma 154.panta panta pirmā daļa noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem.

[8.1] No 2010.gada 22.augusta ziņojuma par ieslodzītā disciplīnas pārkāpuma *(lietas 26.lapa)* izriet, ka plkst.8.50 apgaitas laikā notiesātais *R.K.* nebija pieklājīgs ar administrācijas pārstāvjiem nesveicinājās pieceļoties, un vispār nesveicinājās. Tika arī konstatēts, ka pie sezonai atbilstoša personiskā apģērba nav piestiprināta vizītkarte.

Ziņojumā par ieslodzītā disciplīnas pārkāpumu konstatēto apstiprina Uzraudzības daļas uzraudzes *M.P.* 2010.gada 22.augusta ziņojums *(lietas 27.lapa)*, kurā norādīts, ka, veicot */numurs/*dzīvojamās istabas apskati, kurā iemitināts pieteicējs, tika konstatēts, ka pieteicējam pie sezonai atbilstoša apģērba nav piestiprināta vizītkarte, kā arī pieteicējs ignorēja cietuma administrācijas pārstāvjus, nesasveicinājās ar tiem pieceļoties un vispār nesasveicinājās. Uz izteiktajiem aizrādījumiem atbildēja izaicinoši.

Pats pieteicējs paskaidrojumā pie ziņojuma par konstatēto pārkāpumu *(lietas 26.lapa)* norādījis, ka tad, kad pie kameras pienāca apsardzes darbinieks, viņš to sveicinājis, bet var būt ne skaļi. Savukārt piecelties strauji viņam ir grūti, jo juties ļoti slikti, ļoti sāpēja galva un bija nespēks. Pazīšanās vizītkarte viņam bija piestiprināta pie krekla, bet kad guļ gultā viņš kreklu novelk.

Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumā *(lietas 24.-25.lapa)* pieteicējs norādījis, ka 2010.gada 22.augustā sekcijā, kurā dzīvo pieteicējs, ienāca dežūrējošais virsnieks un jautāja pieteicējam, kāpēc nepieceļas un atrodas gultā neapģērbies un kādēļ pie sporta krekla nav pazīšanās zīmes. Dežūrējošais virsnieks bija lietas kursā, ka sliktas veselības dēļ pieteicējam ārsts ir nozīmējis gultas režīmu. Pieteicējs virsniekam paskaidrojis, ka jūtas ļoti slikti un pazīšanās zīme viņam ir piestiprināta pie virskrekla.

[8.2] Izvērtējot iepriekš minētos pierādījumus lietā, tiesa nonāk pie secinājuma, ka pieteicējs 2010.gada 22.augustā saskarsmē ar administrācijas pārstāvjiem nav sveicinājis viņus pieceļoties. To apstiprina gan ziņojumos norādītais, gan paša pieteicēja sniegtie paskaidrojumi, ka viņš nav piecēlies sliktas veselības dēļ un sasveicinājies iespējams tik klusi, ka neviens nav dzirdējis. Minētie pierādījumi apstiprina arī to, ka pieteicējs pārkāpuma konstatēšanas brīdī nav valkājis sezonai atbilstošu personisko apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti, tā kā pats pieteicējs paskaidro, ka gultā atradies bez virsjakas, kurai klāt bija piestiprināta pazīšanās zīme.

[8.3] Tiesa atzīst par nepamatotu pieteicēja viedokli, ka uz viņu nebija attiecināma Noteikumu Nr.423 14. un 44.6.punkta prasība, jo ārsts viņam bija nozīmējis „gultas režīmu".

Latvijas Cietumu slimnīcas priekšnieka 2011.gada 14.februāra informācijā par *R.K. (lietas 31.lapa)* norādīts, ka atbilstošām diagnozēm ieslodzītajam *R.K.* 2010.gada 22.augustā tika atļauts neapmeklēt skaitliskās pārbaudes, bet nebija nozīmēts gultas režīms.

Tātad ar ārsta atļauju pieteicējs pārkāpuma konstatēšanas brīdī drīkstēja atrasties dzīvojamā telpā, taču tas automātiski neradīja pieteicējam tiesības neievērot Noteikumu Nr.423 14. un 44.6.punkta prasības.

[9] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka 2010.gada 22.augustā pieteicējs ir izdarījis soda izciešanas režīma prasību pārkāpumu, proti, nav ievērojis Noteikumu Nr.423 14. un 44.6.punkta prasības, par ko tika pamatoti disciplināri sodīts saskaņā ar Kodeksa 70.panta pirmo daļu.

[10] Izvērtējot piemērotā disciplinārsoda lietderību, tiesa secina, ka pieteicējam par konstatēto pārkāpumu, saskaņā ar Kodeksa 70.panta pirmās daļas 2.punktu ir piemērots pēc smaguma pakāpes viens no vieglākajiem sodiem – rājiena izteikšana.

Vienības priekšnieka izziņā par iepriekš pieļautajiem pārkāpumiem un uzliktajiem disciplinārsodiem *(lietas 26.lapa)* norādīts, ka soda izpildes laikā pieteicējs veicis divus režīma pārkāpumus, no kuriem vienu reizi sodīts disciplinārā veidā. Izziņā norādīto apstiprina Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 15.februāra informatīvā vēstule Nr.14/2-589 *(lietas 29.lapa)*, no kuras konstatējams, ka 2010.gada 29.jūlijā pieteicējs nav ieradies uz skaitlisko pārbaudi, bet sods netika piemērots un 2010.gada 18.augustā pieteicējs skatījās televizoru nakts miera laikā, par ko tika piemērots disciplinārs sods – izteikts rājiens.

Līdz ar to nav pamatots pieteicēja arguments, ka Olaines cietuma administrācija ir maldinājusi Ieslodzījuma vietu pārvaldi, informējot, ka iepriekš pieteicējs ir pieļāvis divus pārkāpumus.

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, tiesa atzīst, ka pieteicējam disciplinārsods – izteikts rājiens, piemērots tiesiski un pamatoti, un tas ir samērīgs ar izdarītajiem soda izciešanas režīma prasību pārkāpumiem.

[11] Pieteicējs uzskata, ka atbildētāja nepamatoti nosaukusi pieteicēja iesniegumu par sūdzību.

Tiesa norāda, ka pieteicējs, vēršoties Ieslodzījumu vietu pārvaldē ar lūgumu atcelt sākotnējo lēmumu, ir izmantojis Kodeksa 71.panta piektajā daļā paredzētās tiesības apstrīdēt uzlikto sodu Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam. Šīs tiesību normas otrajā teikumā norādīts, ka sūdzības iesniegšana neaptur soda izpildi.

Tā kā pieteicējs iesniegumā atbildētājai ir apstrīdējis uzlikto sodu, atbildētāja pamatoti secināja, ka pieteicējs ir iesniedzis sūdzību par sākotnējo lēmumu.

[12] Pieteicējs uzskata, ka, izskatot viņa sūdzību, atbildētāja nav veikusi pārbaudi, jo pārbaudes veicējs nav ticies ar pieteicēju un situācijas klātesošajiem cilvēkiem.

Saskaņā ar APL 81.panta pirmo daļu, augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi.

Neviena tiesību norma neuzliek iestādei par pienākumu, izskatot lietu vēlreiz pēc būtības, tikties ar sūdzības iesniedzēju personīgi. Vienlaicīgi APL 62.panta pirmā daļa paredz personas tiesības tikt uzklausītam.

Pieteicējs savu viedokli par lietas faktiskajiem apstākļiem ir izteicis rakstveida paskaidrojumā pie ziņojuma par konstatēto pārkāpumu, kā arī pieteicējs ir izteicis savu viedokli izskatāmajā lietā apstrīdēšanas iesniegumā. Līdz ar to pieteicēja tiesības tikt uzklausītam netika ierobežotas. Savukārt no Lēmuma izriet, ka atbildētāja, izskatot pieteicēja sūdzību, ir iepazinusies gan ar iesnieguma saturu, gan izvērtējusi Olaines cietuma iesniegtos dokumentus par 2010.gada 27.augustā piemēroto sodu, kā rezultātā ir nonākusi pie secinājuma, ka sods pieteicējam piemērots pamatoti un ir samērīgs izdarītajam pārkāpumam.

Līdz ar to atbildētāja, izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, ir rīkojusies atbilstoši APL 81.panta pirmās daļas noteiktajam.

[13] Ņemot vērā spriedumā minētos apsvērumus un izvērtējot pārsūdzēto Lēmumu kopumā, tiesa atzīst, ka Lēmums pieņemts, ievērojot procesuālo un materiālo tiesību normas, līdz ar to tas atzīstams par tiesisku administratīvu aktu.

[14] Attiecībā uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu pieteicējs norādījis, ka šādu kaitējumu viņam nodarījusi augstāka iestāde Lēmuma pieņemšanas procesā.

Administratīvā procesa likuma 93.panta otrā daļa noteic, ja administratīvo aktu vai faktisko rīcību var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas vai ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, pieteikumā par administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu.

Tātad, ja kaitējumu personai ir nodarījusi tieši augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, personai ir tiesības bez iepriekšējas vēršanās iestādē uzreiz iesniegt tiesā pieteikumu par šāda kaitējuma atlīdzināšanu.

Pieteicējs nav norādījis, kāda konkrēti atbildētājas rīcība Lēmuma pieņemšanas procesā pieteicējam ir radījusi morālas ciešanas.

Tā kā arī tiesa Lēmuma pieņemšanas procesā nesaskata atbildētājas rīcībā prettiesiskas darbības, atzīstams, ka pieteicēja prasība par morālā kaitējuma atlīdzību ir nepamatota un noraidāma.

[15] Saskaņā ar APL 126.panta trešo daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei.

Tiesa konstatē, ka, ierosinot administratīvo lietu, pieteicējs daļēji tika atbrīvots no valsts nodevas samaksas, samazinot valsts nodevas apmēru līdz 15 latiem.

Tā kā tiesa pieteikumu noraidīja, pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu 5 latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta trešo daļu, 246.-251.pantu, 289.pantu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *R.K.* pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2010.gada 23.septembra lēmuma Nr.1/12-K/3796 atcelšanu un morālā kaitējuma 10000 latu apmērā atlīdzināšanu.

Uzlikt *R.K.* pienākumu triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā samaksāt valsts nodevu 5 (pieci) latu apmērā, iesniedzot tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā.

Tiesnese (paraksts) L.Andersone

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese L.Andersone
Rīgā 2012.gada 13.jūnijā